

Toitmisravi spetsialistide täiendkoolituste sertifitseerimise taotlemise ja hindamise kord

1. Sissejuhatus

1.1 Tervisekassa poolt rahastatavaid toitmisravi teenuseid saab osutada EstSPEN sertifitseerimiskomisjoni kehtiva täiendkoolituse sertifikaadiga toitmisravi spetsialist.

1.2 Toitmisravi spetsialisti sertifikaati saab taotleda tervishoiutöötaja või raviprotsessi toetav spetsialist, kellel on kliinilise töö kogemus ja täiendkoolitustega omandatud toitmisravi spetsialisti kompetentsid.

1.3 Taotlust saab esitada:

- arst;
- õde;
- ämmaemand;
- kehtiva kutsetunnistusega toitumisterapeut;
- toitmisravi kriitilisi kompetentse tõendava kõrghariduse tunnistusega spetsialist;
- kõrgharidusega raviprotsessi toetav spetsialist, kellele on väljastatud *ESPEN final diploma*, *Life Long Learning (LLL) programme in Clinical Nutrition and Metabolism*.

1.4 **Täiendkoolituse sertifikaati saab taotleda kaks korda aastas ning sertifikaat väljastatakse 5 aastaks otsuse tegemise hetkest (kehtivus 60 kuud).** Spetsialistide resertifitseerimine toimub taotluse alusel.

1.5 Toitmisravi spetsialistide (re)sertifitseerimist viib läbi EstSPEN sertifitseerimiskomisjon, kes kinnitab, et taotleja on läbinud käesolevas korras nõutud toitmisravi kompetentse tõendavad täiendkoolitused ja praktika ning on tõendanud pädevust toitmisravi teenuste osutamiseks. Tervisekassa poolt rahastatavate toitmisravi teenuste osutamisel tuleb järgida Sotsiaalministri 19. jaanuari 2007. a määruses nr 9 „Tervisekassa poolt tasu maksmise kohustuse ülevõtmise kord” ja teistes asjakohastes õigusaktides kehtivaid nõudeid.

2. Sertifitseerimiskomisjon

2.1 Sertifitseerimise läbiviimiseks kinnitab EstSPEN juhatus vähemalt viieliikmelise tähtajalise sertifitseerimiskomisjoni seitsmeks aastaks.

2.2 Komisjoni sekretär valitakse lepingulise partnerina (alates 2024. a. sügis).

2.3 Vajadusel kaasatakse sertifitseerimiskomisjoni EstSPEN juhatuse otsusega sõltumatuid eksperte.

2.4 Sertifitseerimiskomisjoni koosseis 2023–2030. aastal:

- Aaro Nursi, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla, komisjoni esimees
- Alastair Forbes, SA Tartu Ülikooli Kliinikum, Tartu Ülikool, sõltumatu ekspert
- Hanna-Liis Lepp (komisjoni sekretär 2023–2024), Kadri Bobrovski (alates 2026. a.; komisjoni sekretär al 2024. a.), Angelika Lall (2023–2025 TÜK; al 2026. a.), Siiri Oad, Galina Kappo, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla
- Maarja Lember, Birgit Kiilaspää, SA Tallinna Lastehaigla

- Beata Hanesoo, AS Ida-Tallinna Keskhaigla
- Oivi Uiho, SA Tartu Ülikooli Kliinikum
- Siret Saarsalu, Rahvatervise Akadeemia
- Karmen Koppel, SA Pärnu Haigla
- Susan Sündema, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla (liige 2023–2025. a.)
- Liivi Maddison, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla (sõltumatu ekspert kuni 2023. a.)

3. Sertifitseerimiskord ja -tasu

3.1 (Re)sertifitseerimine toimub regulaarselt kaks korda aastas: märtsis ja oktoobris.

3.2 Taotlusedokumentid tuleb esitada nõuetekohaselt elektroonselt digiallkirjastatuna vastavalt 1. märtsiks või 1. oktoobriks aadressile **sert@estspen.ee**.

3.3 Korrektsete dokumentide läbivaatamine ja otsuste tegemine vältab kuni 45 päeva.

3.4 (Re)sertifitseeritud tootmisravi spetsialistile väljastatakse sertifikaat ning info selle kehtivuse kohta kantakse EstSPEN andmekogusse ja avaldatakse EstSPEN kodulehel.

3.5 (Re)sertifitseerimine on tasuline. Tasu määrab EstSPEN juhatus. Info avaldatakse EstSPEN kodulehel. 2024. aastast on tasu suurus 150 EUR (*lisa 3. Sertifitseerimise kulukalkulatsioon*). Tasuda ülekandega EstSPEN arveldusarvele EE081010220074883010, selgitusse märkida taotleja nimi ja “sertifitseerimistasu”.

3.6 Sertifitseerimistasu on ühe taotlusvooru dokumentide menetlemise ja hindamise tasu, mis katab sekretäri esmase dokumentide kontrolli, kahe hindaja hinnangu, vajadusel kolmanda hindaja kaasamise, sertifitseerimiskomisjoni liikmete töö, sertifikaadi väljastamisega seotud kulud ning sertifitseerimiskorra arenduskulud. Sertifitseerimistasu käsitlemine sõltub taotluse menetlemise ja hindamise tulemusest järgmiselt:

3.6.1 1. variant: Taotlus ei jõua hindamisele. Kui sertifitseerimiskomisjoni sekretäri esmase dokumentide kontrolli käigus selgub, et taotlus ei vasta vormilistele nõuetele, sh puuduvad nõutud dokumendid, täiendkoolituste maht ei ole piisav või esitatud maht ei ole tõendatav, ning taotleja ei kõrvalda puudusi määratud tähtajaks, siis taotlust hindamisele ei suunata. Sellisel juhul tagastatakse taotlejale 80% tasust ning 20% jääb EstSPEN menetlustasuna.

3.6.2 2. variant: Taotlus jõuab hindamisele ja mõlemad hindajad teevad negatiivse otsuse. Kui taotlus on suunatud hindamisele ning mõlemad hindajad leiavad esitatud dokumentide ja vajadusel küsitud täienduste põhjal, et taotleja ei vasta sertifitseerimiskorra nõuetele, kinnitab sertifitseerimiskomisjon negatiivse otsuse ja annab taotlejale soovitud puuduste kõrvaldamiseks. Sellisel juhul sertifitseerimistasu ei tagastata.

3.6.3 3. variant: Taotlus jõuab hindamisele, aga kahe hindaja otsused erinevad. Kui kahe hindaja otsused erinevad, käsitletakse taotlust punktides 6.10–6.11 sätestatud korras. Vajadusel kaasatakse kolmas hindaja. Kolmanda hindaja kaasamine on kaetud sertifitseerimistasuga ega too taotlejale kaasa lisatasu sama taotlusvooru raames.

4. Sertifitseerimiseks nõutav täiendkoolitusmaht

4.1 Nõutav minimaalne toitmiseravi täiendkoolitusmaht **alustavale toitmiseravi spetsialistile** viimase 5 aasta jooksul on 6 EAP (156 akadeemilist tundi), millest vähemalt pool on läbitud kontaktõppena.

4.2 Resertifitseerimisel peab **jätkav toitmiseravi spetsialist** olema viimase 5 aasta jooksul läbinud vähemalt 6 EAP ehk 156 akadeemilist tundi toitmiseravi täiendkoolitusi, millest vähemalt pool on läbitud kontaktõppena. Täiendkoolitusmahu hulka võib käesolevas korras sätestatud ulatuses arvestada ka erialast koolitus- ja teadustööd.

4.3 Hindamisel võetakse arvesse nõuetekohaselt EstSPEN vormil esitatud täiendkoolitusmahtu alustava ja jätkava toitmiseravi spetsialisti taotluse puhul (tabel on leitav EstSPEN kodulehel). Nõutav kogumaht (vähemalt 6 EAP ehk 156 akadeemilist tundi) jaotub järgmiselt:

4.3.1 **Kriitilised kompetentsid** – toitmiseravi kompetentse otseselt arendavad koolitused, mida peab olema vähemalt 50% kogumahust ehk vähemalt 78 akadeemilist tundi;

4.3.1.1 **Kriitiliste kompetentside hulka kuuluvad järgmised valdkonnad:**

1. suukaudne toitmiseravi (ST) ja dietoloogia;
2. enteraalne toitmiseravi (ET);
3. parenteraalne toitmiseravi (PT);
4. toitmiseravi ja toitmisteedega seotud tüsistuste tundmine ja käsitlemine;
5. kliiniliste, sh kriitiliste seisundite hindamine;
6. toitumuse hindamine;
7. toitmiseraviplaani koostamine;
8. toitmiseravi dokumentatsioon ja juhendid Eestis;
9. eetilised ja psühholoogilised küsimused;
10. toitmiseravi korraldus, koostöö ja areng.

4.3.1.2 Hindamisel hinnatakse, kas taotleja koolitusprofiil ja praktika tervikuna tõendavad piisavat kompetentsi nimetatud valdkondades. Iga valdkonna kohta eraldi akadeemiliste tundide miinimumi ei kehtestata, kui sertifitseerimiskomisjon ei ole seda eraldi otsustanud.

4.3.2 **Erialased kompetentsid** – toitmiseravi valdkondlikku tööd toetavad muud kliinilisi ja nõustamispsühholoogia-alaseid kompetentse arendavad koolitused, mida arvestatakse kuni 30% kogumahust ehk kuni 47 akadeemilist tundi. Erialased kompetentsid ei asenda kriitiliste kompetentside miinimumnõuet.

4.3.3 **Muu toitmiseravi alane õppe- või teadustegevus** – arvestatakse kuni 25% kogumahust ehk kuni 39 akadeemilist tundi. Üle nimetatud piirmäära esitatud mahtu kogumahu täitmisel ei arvestata.

4.4 Täiendkoolitusena arvestatakse EstSPEN, rahvusvaheliste ja toitmiseravi erialaseltside, TÜ Kliinilise Meditsiini Instituudi täienduskeskuse, rahvusvaheliste erialaorganisatsioonide ning tervishoiuasutuste poolt korraldatud koolitusi.

4.5 Toitmiseravi kriitiliste kompetentside valdkonnas aktsepteeritakse ka teisi koolitusi kui neid viib läbi kehtiva sertifikaadiga koolitaja või rahvusvaheliselt tunnustatud toitmiseravi erialaspetsialist.

4.6 Arvesse lähevad osalustõendusega koolitused, mille kohta on esitatud koolituse maht akadeemilistes tundides, programm või sisukirjeldus ning õppevorm. Esitatud info peab võimaldama hindajal kinnitada koolituse mahu, sisu, õppevormi ja valdkondliku kuuluvuse. Kontaktõppena arvestatakse kohapeal toimunud õpet ja koolitust. Iseseisvalt läbitavat asünkroonset e-õpet kontaktõppena ei arvestata.

5. Sertifitseerimiseks nõutav töökogemus ja praktika

5.1 **Alustav sertifikaati taotlev spetsialist** peab olema viimase viie aasta jooksul omandanud vähemalt 12 kuud kliinilist praktikat või kliinilist töökogemust. Kliinilise praktika või töökogemuse olemasolu tõendab taotleja CV-s töökoha, ametikoha ja tööülesannete kirjeldusega.

5.2 Lisaks peab alustav sertifikaadi taotleja olema läbinud juhendatud tootmisravi praktika mahus, mis võimaldab juhendajal hinnata ja kinnitada kõigi iseseisvaks tööks vajalike tootmisravi kriitiliste kompetentside olemasolu. Juhendatud tootmisravi praktika kestus võib erineda sõltuvalt taotleja varasemast kliinilisest ja tootmisravalasest kogemusest ning valdkonnast, milles kompetentse tõendatakse. Praktika läbimist ja kompetentside omandamist tõendab juhendaja või juhendajate kirjalik kinnitus EstSPEN vormil (*kinnitusvorm leitav EstSPEN kodulehel, lisa 2*). Juhendaja peab olema kehtiva tootmisravi spetsialisti sertifikaadiga spetsialist, kes on vastavas tootmisravi valdkonnas tegutsenud eelneva 24 kuu jooksul. Juhendajaid võib olla rohkem kui üks.

5.3 Praktilise pädevuse tõendamiseks peab alustav sertifikaadi taotleja olema koostanud iseseisvalt vähemalt 10 suukaudse, 10 enteralse ja 10 parenteraalse tootmisravi plaani ehk **kokku vähemalt 30 tootmisraviplaani**.

5.4 **Jätkav sertifikaati taotlev spetsialist** peab olema viimase 5 aasta jooksul töötanud tootmisravi valdkonnas iseseisvalt vähemalt 12 kuud ning omama iseseisvaks tööks vajalikke tootmisravi kriitilisi kompetentse.

5.5 Resertifitseerimisel tõendab jätkav sertifikaati taotlev spetsialist oma pädevust CV-s kirjeldatud töökogemuse, töö analüüsi ja/või juhendaja kinnituse alusel. Esitatud dokumentidest peab nähtuma taotleja praktiline kokkupuude suukaudse, enteralse ja parenteraalse tootmisraviga.

5.6 Kui jätkava sertifikaati taotleva spetsialisti igapäevane praktiline töö hõlmab ainult ühte või kahte tootmisravi valdkonda või kui CV ja tööanalüüs ei tõenda piisavalt kõigi valdkondade pädevust, tuleb puuduvate valdkondade pädevus tõendada täiendava praktika ja juhendaja kinnituse alusel. Vajadusel peab taotleja tõendama 10 suukaudse, 10 enteralse ja 10 parenteraalse tootmisraviplaani koostamist.

5.7 Töökogemust hinnatakse viimase 5 aasta põhjal ning töökogemuse kirjeldus esitatakse CV-s. Kui taotleja on viibinud vanemapuhkusel, pikendatakse töökogemuse ja täiendkoolituste arvestusperioodi vanemapuhkusel viibitud aja võrra. Arvestada võib ka enne vanemapuhkusele jäämist läbitud täiendkoolitusi ja praktikat, kui need jäävad pikendatud arvestusperioodi sisse.

6. Sertifitseerimise ja hindamise protseduur

6.1 Läbitud täiendkoolituste sobivust ja kuuluvust hindab esmalt taotleja (*eeltäidetud tabelis*) ning seejärel sertifitseerimiskomisjoni sekretär, kes vaatab esmaselt läbi kõik saabunud taotlused ja koostab taotlejale esmase vastuse 10 päeva jooksul.

6.2 Kui esitatud taotlus ei vasta nõuetele (puuduvad nõutud dokumendid, esitatud täiendkoolitusmahud ei ole piisavad), palub sertifitseerimiskomisjoni sekretär taotlejal dokumentatsiooni 5 tööpäeva jooksul täiendada.

6.3 Sertifitseerimiskomisjon sekretär koondab taotlused koos esmase infoga hindamistabelisse, millele on juurdepääs sertifitseerimiskomisjoni liikmetel.

6.4 Sertifitseerimiskomisjoni sekretär märgib eraldi tabelisse taotluste hindajad, arvestades võimalikke taotleja ja hindaja vahelisi huvide konflikte, sh sugulus, tööalane alluvus- või koostöösuhe, juhendamine või muu asjaolu, mis võib mõjutada hindaja sõltumatust. Huvide konflikti korral hindajat vastavale taotlusele ei määrata.

6.5 Sertifitseerimiskomisjon sekretär määrab taotlustele kaks hindajat, kes on läbinud hindamiseks vajaliku juhendamise ning kellest vähemalt üks omab kehtivat toitmiseravi täiendkoolituse sertifikaati.

6.6 Sertifitseerimiskomisjoni sekretär saadab taotlused, sh taotlejalt laekunud täiendused, e-kirjaga hindajatele. Hindajad hindavad taotlust üksteisest sõltumatult.

6.7 Hindajad vaatavad läbi neile saadetud taotlused. Kui hindaja vajab otsuse tegemiseks täiendavat infot, edastab ta küsimuse sertifitseerimiskomisjoni sekretärile, kes küsib vajaliku info taotlejalt anonüümsust säilitades.

6.8 Hindajad annavad hinnangu taotluse vastavusele sertifitseerimiskorra nõuetele, kontrollides esitatud koolituste sisu, mahtu akadeemilistes tundides, õppevormi, koolituste liigitamist ning nõutava praktika tõendamist. Hindajad vaatavad taotluse läbi 20 päeva jooksul ning esitavad hindamistulemused sertifitseerimiskomisjoni sekretärile.

6.9 Kui taotleja on tõendatult läbinud kogu nõutava täiendkoolitusmahu ehk vähemalt 156 akadeemilist tundi toitmiseravi kriitilisi kompetentse arendavate koolitustena, täitnud kontaktõppe nõude ja tõendanud nõutava praktika, ei ole vaja erialaste kompetentside ega muu õppe- või teadustegevuse sisu ja mahtu eraldi hinnata.

6.10 Kui kahe hindaja hinnangud erinevad või hindajate vahel tekib oluline erimeelsus taotluse vastavuse, koolituste asjakohasuse, valdkondliku kuuluvuse, mahu või praktika tõendatuse osas, arutatakse taotlust sertifitseerimiskomisjonis. Komisjon otsustab, kas erimeelsus on lahendatav olemasolevate dokumentide põhjal või kas taotlejalt tuleb sekretäri vahendusel küsida täiendavat infot. Taotleja esitatud täiendused edastatakse uuesti hindamiseks mõlemale esialgsele hindajale.

6.11 Kui ka pärast täiendatud taotluse hindamist püsivad hindajate vahel erimeelsused täienduskoolituste asjakohasuse, valdkondliku kuuluvuse või mahu hindamisel, kaasatakse hindamisprotsessi sõltumatu kolmas hindaja. Kolmanda hindaja hinnang on lõpliku otsuse tegemisel sertifitseerimiskomisjonile aluseks.

6.12 Kolmas hindaja peab omama kehtivat toitmiseravi täiendkoolituse sertifikaati ja vähemalt 5-aastast erialast praktilist töökogemust ning varasemat sertifikaaditaotluste hindamiskogemust.

6.13 Kolmas hindaja vaatab taotluse läbi 7 päeva jooksul ning esitab hindamistulemused sertifitseerimiskomisjoni sekretärile.

6.14 Sertifitseerimiskomisjon kinnitab hindamistulemused ja hindamistulemuste protokoll. Positiivse vastuse korral väljastatakse taotlejale sertifikaat viieks aastaks alates seda kinnitava koosoleku otsusest. Negatiivse otsuse korral annavad nii hindajad kui sertifitseerimiskomisjon taotlejale soovitusel järgmises voorus täiendatud taotluse esitamiseks.

6.15 Sekretär teavitab taotlejaid sertifitseerimiskomisjoni otsusest e-kirjaga. Sertifikaadid allkirjastavad komisjoni esimees ja sekretär ning sekretär väljastab sertifikaadi e-kirjaga või posti teel.

6.16 Sertifitseerimiskoosolekud protokollitakse ja protokollid säilitatakse EstSPEN juhatuse

poolt 10 aastat. Taotlusdokumendid säilitatakse EstSPEN juhatuse poolt 5 aastat.

7. Esitav ja säilitav dokumentatsioon

7.1 Taotleja esitab sertifitseerimiseks nõutavad dokumendid tähtjaks ühes digiallkirjastatud konteineris.

7.1.1 EstSPEN vormil ülevaade täiendkoolituste kohta koos infoga koolituse toimumise aja, korraldaja, programmi või sisukirjelduse, koolituse kestuse akadeemilistes tundides ja õppevormi kohta. Taotleja liigitab koolitused sobivasse kategooriasse: kriitilised kompetentsid, erialased kompetentsid või muu tootmisravi alane õppe- või teadustegevus;

7.1.2 Läbitud täiendkoolituste tunnistuste koopiad (elektrooniliselt) eesti/inglise keeles;

7.1.3 CV eesti keeles koos senise tootmisravalase töö kirjeldusega.

7.1.4 Resertifitseerimisel peab esitatud dokumentidest nähtuma taotleja viimase viie aasta töökogemus tootmisravi valdkonnas ning praktiline kokkupuude suukaudse, enteralse ja parenteraalse tootmisraviga. Töökogemus peab kajastuma CV-s ning töö analüüsist ja/või praktika läbimise tõendist peab nähtuma taotleja praktiline kokkupuude nimetatud tootmisravi valdkondadega ja iseseisvaks tööks vajalike kriitiliste kompetentside rakendamine.

7.1.5 Alustaval spetsialistil juhendaja(te) poolt täidetud ja digiallkirjastatud kinnitus tootmisravi kriitiliste kompetentside omandamise ning iseseisvaks tööks vajaliku praktika läbimise kohta;

7.1.6 Jätkaval spetsialistil juhendaja digiallkirjastatud kinnitus juhul, kui CV, tööanalüüs või muu esitatud dokumentatsioon ei tõenda piisavalt kõigi nõutud tootmisravi valdkondade iseseisvat tööpraktikat;

7.1.7 sertifikaadi taotlemise tasu maksekorralduse koopia;

7.1.8 kui taotleja emakeel ei ole riigikeel, tõendab ta eesti keele oskust praktika käigus.